

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου – Μίνα Μωραΐτου
Fani-Maria Tsigakou – Mina Moraitou

Thomas HOPE

*Σχέδια της Οθωμανικής
Κωνσταντινούπολης*

*Drawings of Ottoman
Istanbul*

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ
BENAKI MUSEUM

THOMAS HOPE

Σχέδια της Οθωμανικής Κωνσταντινούπολης
Drawings of Ottoman Istanbul

Η έκδοση πραγματοποιήθηκε με την ευκαιρία της έκθεσης
«Thomas Hope: Σχέδια από την Οθωμανική Κωνσταντινούπολη».
Μουσείο Μπενάκη Ισλαμικής Τέχνης, Αθήνα
24 Μαρτίου - 25 Σεπτεμβρίου 2016

The catalogue was published on the occasion of the exhibition
“Thomas Hope: Drawings of Ottoman Istanbul”.
Benaki Museum of Islamic Art
24 March - 25 September 2016

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου
Μίνα Μωραΐτου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Μάρια Διαμάντη

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Αλεξάνδρα Ντούμα

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΟΡΩΝ

Ελισάβετ Καρανοπούλου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Λεωνίδας Κουργιαντάκης

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Κώστας Κωστόπουλος

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Γ. Κωστόπουλος Γραφικές Τέχνες

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ

Μάντης Ι. & ΥΙΟΙ Ε.Ε.

ISBN: 978-960-476-190-6

© έκδοσης 2016 Μουσείο Μπενάκη / publication 2016 Benaki Museum

© φωτογραφιών Λεωνίδας Κουργιαντάκης / photographs Leonidas Kourgiantakis

© κειμένων Φανή-Μαρία Τσιγκάκου, Μίνα Μωραΐτου/
texts Fani-Maria Tsigakou, Mina Moraitou

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ
Κουμπάρη 1, 106 74 Αθήνα
Τ. 210 3671000
www.benaki.gr

PUBLICATION

CATALOGUE EDITORS

Fani-Maria Tsigakou
Mina Moraitou

EDITING OF GREEK TEXT

Maria Diamanti

TRANSLATION OF ENGLISH TEXTS

Alexandra Dumas

TRANSLATION AND EDITING OF TURKISH TERMS

Elisavet Karanopoulou

PHOTOGRAPHS

Leonidas Kourgiantakis

ARTISTIC DESIGN AND LAYOUT

Kostas Kostopoulos

PRINTING

G. Kostopoulos Graphic Arts

BINDING

J. Mandis & Sons

BENAKI MUSEUM
1 Koumbari St, 106 74 Athens
T. 210 3671000
www.benaki.gr

ΕΚΘΕΣΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου
Μίνα Μωραΐτου

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Ντόρα Πικιώνη

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Αλεξάνδρα Ντούμα
Μίνα Μωραΐτου

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΟΡΩΝ
Ελισάβετ Καρανοπούλου

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ

Copyexpress

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Νικολέττα Μέντη

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

Αθηνά Ησαΐα

ΧΟΡΗΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Μαρία Θρουβάλα

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Δημήτρης Σαββάτης

ΦΩΤΙΣΜΟΙ

Κυριάκος Κοσμίδης

ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ

Ευθύμιος Μακαρούνας

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ

Μυρτώ Δελιβορριά
Νίκος Σμυρνάκης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΥΛΑΞΗΣ

Δαμιανός Τζεχιλίδης

Απαγορεύεται η ολική ή μερική
ανατύπωση, αναδημοσίευση ή
αναπαραγωγή του κειμένου ή της
εικονογράφησης του βιβλίου χωρίς
την έγγραφη άδεια του εκδότη

EXHIBITION

CURATORS

Fani-Maria Tsigakou
Mina Moraitou

GRAPHIC DESIGN

Dora Pikioni

ENGLISH TRANSLATIONS

Alexandra Dumas
Mina Moraitou

TRANSLATION AND EDITING

OF TURKISH TERMS
Elisavet Karanopoulou

DIGITAL PRINTING

Copyexpress

COMMUNICATION

Nicoletta Menti

PRESS OFFICE

Athina Isaia

SPONSORSHIP PROGRAM

Maria Throuvala

TECHNICAL SUPERVISION

Dimitris Savvatis

LIGHTING

Kyriakos Kosmidis

COLOURING

Efthimios Makarounas

INSTALLATION OF WORKS

Myrto Delivorria
Nikos Smyrnakis

SECURITY SUPERVISION

Damianos Tzechilidis

Any unauthorised copying
or reprinting of the
catalogue without the
written consent of the
publisher is prohibited.

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ / WITH THE KIND SUPPORT OF

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF CULTURE
AND TOURISM

ATHENS

DOĞUŞ GROUP

COPYEXPRESS®
DIGITAL PRINT

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ / COMMUNICATION SPONSOR
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΜΟΝΙΜΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ
PERMANENT COMMUNICATION SPONSORS OF THE BENAKI MUSEUM

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου - Μίνα Μωραΐτου

Fani-Maria Tsigakou - Mina Moraitou

Thomas
HOPE

*Σχέδια της Οθωμανικής
Κωνσταντινούπολης*

*Drawings of Ottoman
Istanbul*

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ / BENAKI MUSEUM

ΑΘΗΝΑ 2016 ATHENS

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χαιρετισμός Α.Ε. Υπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού της Τουρκίας Mahir Ünal	6
Προλογικό Σημείωμα Πρόεδρος Δ.Ε. Μουσείου Μπενάκη Αιμιλία Γερουλάνου	8
Thomas Hore: Ένας βιρτουόζος σχεδιαστής Φανή-Μαρία Τσιγκάκου	11
Η Κωνσταντινούπολη στα τέλη του 18ου αιώνα Μίνα Μωραϊτου	49
Εικόνες	90
Κατάλογος	105
Γλωσσάρι Ενδυμασιών	236

CONTENTS

Foreword	7
H.E. The Minister of Culture and Tourism of the Republic of Turkey Mr Mahir Ünal	
Preface	9
President of the Board of Trustees, Benaki Museum Aimilia Yeroulanou	
Thomas Hope: A virtuoso designer	31
Fani-Maria Tsigakou	
Istanbul at the end of the 18th century	71
Mina Moraitou	
Figures	91
Catalogue	105
Glossary of Costumes	237

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Οι λαοί αναπτύσσονται, πορεύονται και αφήνουν τα ίχνη τους στο χώρο. Ίχνη που όσο εξίτηλα και πεπερασμένα και αν φαντάζουν, δεν είναι. Προσφέρουν σήμερα ένα παράθυρο στο παρελθόν και την ευκαιρία για την ανασύσταση της καθημερινότητας της ζωής των ανθρώπων τότε και την προσέγγιση της κοσμοθεωρίας τους, των αντιλήψεων, των πεποιθήσεών τους.

Ίχνη σαν αυτά αποτυπώνονται στη συλλογή του Δυτικοευρωπαϊού φιλότεχνου - περιηγητή και εξαιρετικά ταλαντούχου σχεδιαστή Thomas Hope, για την πρωτεύουσα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, την Κωνσταντινούπολη του 18ου αιώνα.

Τα έργα του Thomas Hope αναδεικνύουν τον αρχιτεκτονικό πλούτο της Κωνσταντινούπολης και την ανυπέρβλητη αισθητική της, όπως αυτή διαμορφώθηκε ανά τους αιώνες. Τα 60 έργα της συλλογής του αποτελούν πόλο έλξης για τους λάτρεις της τέχνης που επιθυμούν να ανασυστήσουν ένα πανοραμικό πορτραίτο της Κωνσταντινούπολης του 18ου αιώνα και να δουν την πόλη μέσα από μία διαφορετική οπτική γωνία.

Η συλλογή, αναμφισβήτητα, ανήκει στην κατηγορία των εθνικών θησαυρών, καθώς είναι ένα από τα πρωϊμότερα και πλέον ολοκληρωμένα αρχεία οπτικών «μαρτυριών» για τον οθωμανικό πολιτισμό που διασώζονται μέχρι σήμερα.

Είναι πεποίθησή μας ότι ο εμπλουτισμός των κοινωνιών και η ανάπτυξη της αμοιβαίας κατανόησης επιτυγχάνεται μέσω της αλληλεπίδρασης μεταξύ των χωρών. Η διάδοση και η αποτύπωση των αξιών που χαρακτηρίζουν τη χώρα μας μέσα από δράσεις πολιτισμού εκτός συνόρων σε συνεργασία με άλλους πολιτιστικούς φορείς αποτελεί προτεραιότητα για εμάς.

Με ιδιαίτερη υπερηφάνια και ικανοποίηση στηρίζουμε την έκθεση των έργων του Thomas Hope σ' ένα από τα πιο εξέχοντα Μουσεία της Ελλάδας, το Μουσείο Μπενάκη Ισλαμικής Τέχνης.

Θα ήθελα να εκφράσω τη βαθιά εκτίμησή μου προς το Μουσείο Μπενάκη που «αποκαλύπτει», με τη διοργάνωση αυτής της έκθεσης, τα έργα του Thomas Hope, προβάλλοντάς τα όχι μόνο στην ελληνική και την τουρκική κοινωνία αλλά παγκοσμίως και προσδίδοντας αξία σε αυτό που ονομάζουμε «παγκόσμιος πολιτισμός».

MAHIR ÜNAL
Υπουργός Πολιτισμού
και Τουρισμού της Τουρκίας

FOREWORD

Over time nations develop, move and change, leaving mere traces behind. Though these traces might seem faded and finite, today they offer us a window into the past and the opportunity to reconstruct the everyday life of societies long gone, along with their worldviews, attitudes and beliefs.

Such historical traces are found in the collection of works of the Western European art lover, traveller, and extremely talented designer, Thomas Hope; a collection focused on the capital of the Ottoman Empire, the 18th-century Istanbul.

Thomas Hope's works highlight the architectural richness of Istanbul and its unparalleled beauty as it developed over the centuries. The 60 works comprising the collection are a source of attraction for art lovers wishing to re-establish a panoramic portrait of 18th-century Istanbul and to see the city from a different perspective.

The collection can -undoubtedly- be characterized as "a national treasure", representing one of the earliest and most accurate archives of visual testimonies of Ottoman culture available today.

We firmly believe that the enrichment of societies and the development of mutual understanding is enhanced through the interaction among nations. Thus the dissemination and depiction of our country's values via cultural activities abroad in collaboration with other cultural institutions, is of great importance to us.

It is with great pride and satisfaction that we cooperate in the exhibition of works by Thomas Hope with one of the most prominent museums in Greece, the Benaki Museum of Islamic Art.

I wish to express my deepest appreciation to the Benaki Museum for shedding light on Thomas Hope's works and for sharing them not only with the Greek and Turkish societies but also internationally, adding value to what is called a "world culture".

MAHIR ÜNAL
Minister of Culture and Tourism
of the Republic of Turkey

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τα έργα που παρουσιάζονται στην έκδοση έχουν φιλοτεχνηθεί από τον Βρετανό καλλιτέχνη Thomas Hope, ο οποίος -εκτός από εξαιρετικά προικισμένος σχεδιαστής- υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους συλλέκτες αρχαιοτήτων του 19ου αιώνα και θαυμαστής της καλλιτεχνικής παράδοσης των αρχαίων πολιτισμών της Ελλάδας και της Μεσογείου. Τα έργα προέρχονται από το Αρχείο των προσωπικών του Σχεδίων, το οποίο η διεθνής επιστημονική κοινότητα θεωρούσε χαμένο, ενώ στην πραγματικότητα είχε αγοραστεί από τον Αντώνη Μπενάκη, ιδρυτή του Μουσείου, και φυλασσόταν -όπως γλαφυρά περιγράφει η Φανή-Μαρία Τσιγκάκου- στη Βιβλιοθήκη του Μουσείου Μπενάκη.

Η παρούσα έκδοση, υπό την αιγίδα της Τουρκικής Πρεσβείας, καθώς και η συνοδευτική έκθεση στο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης συνιστούν μια ιδιαίτερα ευτυχή συγκυρία, διότι αποτυπώνουν κάποια βασικά χαρακτηριστικά των συλλεκτικών στόχων του ιδρυτή του Μουσείου, τα οποία εξακολουθούν να σηματοδοτούν το πνεύμα του Ιδρύματος: η ποιότητα και η σπανιότητα των συλλογών, καθώς και η προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου με τις γειτονικές χώρες.

Ευχαριστούμε θερμά τον αξιότιμο Υπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού της Τουρκίας κ. Mahir Ünal, τον αξιότιμο Πρέσβη της Τουρκίας στην Ελλάδα κ. Kerim Uras και την κα Asli Gündogdu Aksungur, Ακόλουθο Πολιτισμού και Τουρισμού της Τουρκικής Πρεσβείας στην Αθήνα, προσβλέποντας στη συνέχιση της εποικοδομητικής συνεργασίας στο χώρο του πολιτισμού.

Η πραγματοποίηση της έκθεσης δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την ευγενική συνδρομή της Dogus Group, της Coryexpress και της AbFab Productions. Ιδιαίτερες ευχαριστίες αρμόζουν στην εφημερίδα *Η Καθημερινή* που υποστήριξε την έκθεση.

Εκφράζω θερμότερες ευχαριστίες στις δύο επιμελήτριες Φανή-Μαρία Τσιγκάκου και Μίνα Μωραΐτου για τα εμπεριστατωμένα κείμενα και την αρτιότητα της έκδοσης.

ΑΙΜΙΛΙΑ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΥ
Πρόεδρος της Διοικητικής Επιτροπής
Μουσείου Μπενάκη

PREFACE

The works presented in this volume were created by the British artist Thomas Hope, who was not only an exceptionally talented draftsman and designer, but also one of the nineteenth century's most important collectors of antiquities and connoisseur of the artistic tradition of the ancient civilizations of Greece and the Mediterranean. The works come from the Archive of Hope's personal Drawings, which the international scholarly community considered lost, when it had in fact been purchased by Antonis Benakis, founder of the Benaki Museum, and kept - as Fani-Maria Tsigakou eloquently describes - in the Museum Library.

The present publication, under the auspices of the Embassy of Turkey, as well as the accompanying exhibition in the Museum of Islamic Art, represent a particularly happy coincidence, because they capture certain basic characteristics of the Museum founder's collecting aims, which continue to animate the Foundation: the quality and the rarity of the collections, as well as the promotion of cross-cultural dialogue with neighbouring countries.

We express our sincerest thanks to His Excellency the Minister of Culture and Tourism of the Republic of Turkey Mr Mahir Ünal, His Excellency the Ambassador of the Republic of Turkey in Greece, Mr Kerim Uras, and to Mrs Asli Gündogdu Aksungur, Culture and Tourism Attachée of the Turkish Embassy in Athens, and look forward to further collaboration in the cultural sphere.

The realization of the exhibition would not have been possible without the kind support of Dogus Group, Copyexpress and AbFab Productions. Warm thanks are also due the newspaper *Kathimerini* for supporting the project.

Last but not least, our heartfelt thanks go to the two authors and exhibition curators, Fani-Maria Tsigakou and Mina Moraitou, for their authoritative texts and this excellent publication.

AIMILIA YEROULANOU
President of the Board of Trustees
of the Benaki Museum

THOMAS HOPE ΕΝΑΣ ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΣ

ΦΑΝΗ-ΜΑΡΙΑ ΤΣΙΓΚΑΚΟΥ

Το ιστορικό παρελθόν ενός τόπου ζωντανεύει χάρη στις εικαστικές μαρτυρίες που κληροδότησαν οι καλλιτέχνες που απαθανάτισαν την ανθρωπογεωγραφία του, η οποία συνήθως έχει είτε αλλοιωθεί είτε παντελώς εκλείψει. Τα έργα που φιλοτέχνησαν οι Ευρωπαίοι ταξιδιώτες, οι οποίοι περιηγήθηκαν τις χώρες της Μεσογείου κατά τους περασμένους αιώνες, όταν η συγκεκριμένη περιοχή αποτελούσε πάγιο ταξιδιωτικό προορισμό για τους καλλιεργημένους Ευρωπαίους, συγκροτούν την πλουσιότερη δεξαμενή οπτικών τεκμηρίων για το παρελθόν των χωρών αυτών. Ο Thomas Hope (1769-1831) συγκαταλέγεται στους σημαντικότερους εκπροσώπους αυτής της κατηγορίας καλλιτεχνών, μολονότι η σπουδαιότητά του δεν εξαντλείται στην ιδιότητα του ζωγράφου-περιηγητή.

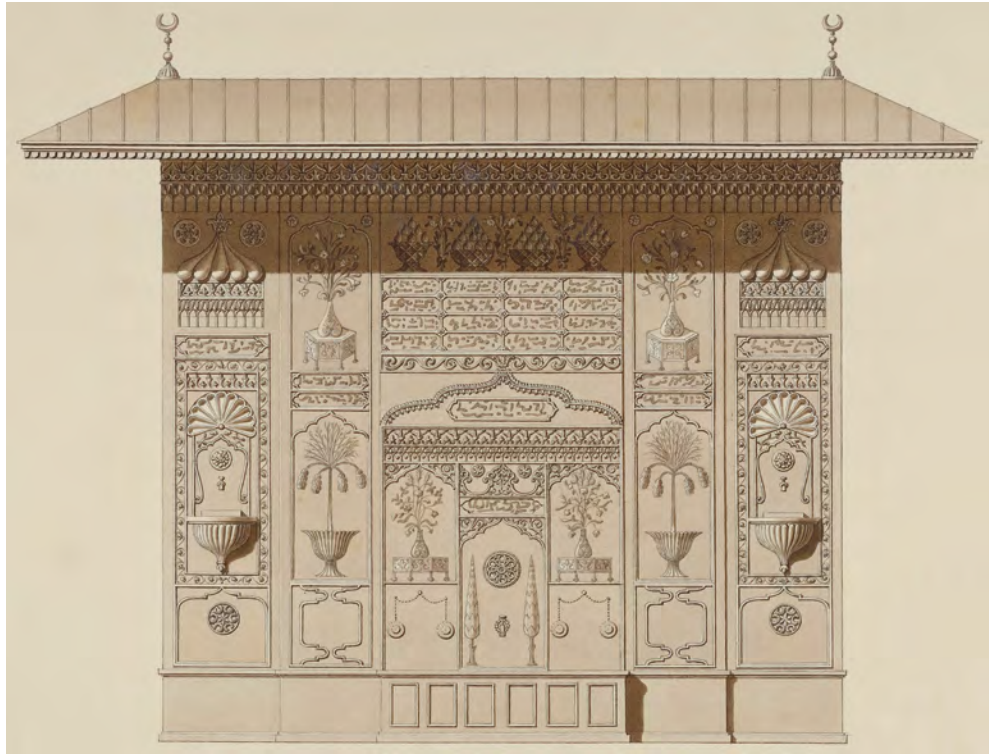
Γόνος οικογένειας Σκωτσέζων, οι οποίοι είχαν εγκατασταθεί τον 17ο αιώνα στην Ολλανδία, όπου δημιούργησαν έναν από τους μεγαλύτερους ευρωπαϊκούς τραπεζικούς οίκους, ο Thomas Hope γεννήθηκε στο Άμστερνταμ το 1769. Μετά τη γαλλική επανάσταση η οικογένεια Hope εγκαταστάθηκε στο Λονδίνο μεταφέροντας την τεράστια περιουσία της, καθώς και μια σημαντική συλλογή έργων τέχνης. Ακολουθώντας τους εκπαιδευτικούς κανόνες της κοινωνικής του τάξης, ο νεαρός Thomas, μόλις ενηλικιώθηκε, πραγματοποίησε το καθιερωμένο επιμορφωτικό ταξίδι στην ηπειρωτική Ευρώπη, γνωστό ως *The Grand Tour*. Ωστόσο, δεδομένου ότι ο ναπολεόντειος αποκλεισμός της Ευρώπης (1796-1818) είχε υποχρεώσει τους θιασώτες αυτής της προσφιούς περιοδείας να μεταστρέψουν την πορεία τους προς τις χώρες της ουδέτερης οθωμανικής επικράτειας, ο Hope περιηγήθηκε, κατά την περίοδο 1796-1798 και το 1799, την Τουρκία, την Ελλάδα, τη Συρία και την Αίγυπτο¹. Κατά την πρώτη του περιοδεία, στα 1796-1797, συνταξιδιώτης του ήταν ένας εξόριστος, Γάλλος ευγενής, ο Πρίγκηπας de Rohan². (βλ. αρ. κατ. 1) Επιστρέφοντας στο Λονδίνο, λίγο πριν από το κλείσιμο του 18ου

αιώνα, ο τριαντάχρονος Hope, ο οποίος είχε στο μεταξύ κληρονομήσει ένα τεράστιο μέρος της οικογενειακής περιουσίας, επιδίωξε να επιβληθεί στην αγγλική, υψηλή κοινωνία. Το 1799 αγόρασε ένα κομψό μέγαρο στο κέντρο του Λονδίνου, στην οδό Duchess, έργο του διασημότερου νεοκλασικιστή αρχιτέκτονα Robert Adam (1728-1792) και, το 1807, ένα χρόνο μετά το γάμο του με τη Louisa Beresford, απέκτησε μια πολυτελή εξοχική έπαυλη στο Deerpene του Surrey³. Τα δύο κτήρια δεν υπηρετούσαν απλώς την ανάγκη του ιδιοκτήτη τους να φιλοξενεί, με τον πιο επιδεικτικό τρόπο, την κοσμική αγγλική κοινωνία, αλλά παράλληλα εξυπηρετούσαν τη στέγαση και την έκθεση των ποικίλων και θαυμαστών συλλογών του μέσα σε ένα ιδιόρρυθμο και εκθαμβωτικό περιβάλλον, το οποίο ήταν διαμορφωμένο από τον ίδιο και αποτελούσε εύγλωττη έκφραση των αισθητικών του αντιλήψεων.

Οι συλλογές Thomas Hope, μουσειακού επιπέδου ως προς την ποιότητα αλλά και την ποικιλία των ειδών, ήταν εκτεθειμένες, κατά είδη, στις ειδικά διαμορφωμένες -από τον ίδιο- αίθουσες του μεγάρου, καθμία με τη δική της ξεχωριστή ατμόσφαιρα και διακόσμηση. Οι τοίχοι της «Πινακοθήκης» και της «Φλαμανδικής Πινακοθήκης» του μεγάρου της οδού Duchess ήταν καλυμμένοι με αριστουργήματα των Παλιών Δασκάλων της ευρωπαϊκής ζωγραφικής (εικ. 1), ενώ μια σειρά από αίθουσες με κίονες και με φανώματα στην οροφή φιλοξενούσαν τη μοναδική συλλογή αρχαιοτήτων. Ήδη σε ηλικία 20 ετών, ο Hope είχε ξεκινήσει την αγορά αρχαίων γλυπτών δημιουργώντας σταδιακά μια εντυπωσιακή συλλογή από ελληνικές, ρωμαϊκές και αιγυπτιακές αρχαιότητες. Η συλλογή Thomas Hope αριθμούσε συνολικά 1500 αρχαία αγγεία, όπου περιλαμβάνονταν τα δύο τρίτα από τα αγγεία της περίφημης συλλογής του Lord Hamilton (εικ.2). Τα αριστουργήματα της συλλογής γλυπτών ήταν εκτεθειμένα στη «Γλυπτοθήκη» του μεγάρου (εικ.3). Εκεί, δίπλα σε εξαιρετικά δείγματα της αρχαίας γλυπτικής, οι επισκέπτες μπορούσαν να θαυμάσουν έργα μερικών από τους επιφανέστερους νεοκλασικούς γλύπτες, όπως του Ιταλού Antonio Canova (1757-1822), του Δανού Bertel Thorvaldsen (1770-1844) και του Άγγλου John Flaxman (1755-1826). Το μέγαρο της οδού Duchess ήταν ένα σπίτι γεμάτο θησαυρούς μέσα σε ένα περιβάλλον που θύμιζε θεατρικό σκηνικό.

Ιδιοκτήτης ενός ναού τεχνών και γενναιόδωρος μαϊκίνας, ο Hope σύντομα αναδείχθηκε σε παράγοντα της αγγλικής καλλιτεχνικής ζωής. Η πορεία του, ωστόσο, δεν στάθηκε εύκολη, δεδομένου ότι ούτε η τεράστια περιουσία του, ούτε οι εκθαμβωτικές συλλογές του αποτελούσαν ικανοποιητικά διαπιστευτήρια, προκειμένου να γίνει αποδεκτός από το ξενόφοβο, βρετα-

ISTANBUL AT THE END OF THE 18th CENTURY

MINA MORAITOU

Thomas Hope travelled in the Ottoman Empire during the latter years of the eighteenth century, when incumbent of the throne of the Sublime Porte was the far-sighted Sultan Selim III, initiator of many reforms aimed at modernizing the administration and the army, as well as renewing the artistic trends established in the first half of the century. Istanbul at that period was a cosmopolitan city, home to many foreigners, either residents or visitors from various European lands. Their presence, together with that of Muslim, Christian and Jewish subjects of the Empire, helped to create its multicultural society. Thomas Hope, like many foreigners, took up residence in the wider quarter of Galata and specifically in Pera, on the north shore of the Golden Horn. In the eighteenth century there were three main neighbourhoods *extra muros*: Galata close to the commercial port and to Tophane, Üsküdar on the Asian shore, and Eyüp at the head of the Golden Horn. From his window, Hope looked out onto a wonderfully wide vista and from there he drew one of the three panoramic views of Istanbul, in which some of these districts are visible, as well as the Sarayburnu or Seraglio Point, the promontory on which the palace stands, at the edge of the old city (cat. no. 2).

The Topkapı saray, located on the tip of the peninsula of the first of the seven hills of the city, was for four hundred years the residence of the sultan and the administrative centre of the Empire. Its privileged position at the confluence of the Bosphorus with the Golden Horn, offers an unimpeded view towards the Sea of Marmara and Scutari on the Asian coast. The palace was built originally by Mehmet the Conqueror in the late fifteenth century, but acquired the general form it has today in the late sixteenth. Topkapı was abandoned in the mid-nineteenth century, when the court was transferred to the newly-built Dolmabahçe palace in the Beşiktaş district.

11. Άποψη του τζαμιού του σουλτάνου Αχμέτ και του Ιπποδρόμου

Υδατογραφία σε χαρτί 12x44,5 εκ.

Χειρ. σημειώσεις: «Το τζαμί του σουλτάνου Αχμέτ στην Κωνσταντινούπολη»

Αρ. Ευρ.: 27355 - 27356 τ. V

11. *View of the Mosque of Sultan Ahmed and the Hippodrome*

Watercolour on paper 12x44.5 cm

Inscribed "Mosque of the Sultan Achmet at Constantinople"

Inv. no.: 27355 - 27356 v. V

